

12 danske forfattere har delt døgnnet imellem sig. I dag skriver Dan Turell om tiden fra klokken 16-18.

Uret rundt

Af
Dan Turell

Det var en af min ungdoms største dybeste og på mere end én måde farligste lyriske foreliskelser, T. S. Eliot, der kaldte den sene eftermiddag netop det: Den violette time. Fransk-mændene siger som bekendt *l'heure bleue*, men Eliot gav den lige ét tand til i farvespektret, selv om hans (kom)geniale danske oversætter Kai Fris Møller valgte at helgøre og skrive 'violblå'.

Saledes hedder det om denne stund, disse timer, i *The Waste Land*, part 3:

*I den violblå time, når blikket og ryggen
Rettes op fra arbejdsbordet, når
menneske-motoren vender
Som en bil står venende og dirrer.*

*I den violblå time, i aftenstunden
som higer
Hjemmer og henter sømanden
hjem fra søer,
Maskinskriversken hjem til tetid,
Tjyder hendes morgenbord...*

Så præcist ategnet som en for sit kød ribbet kranie-struktur står den sene eftermiddag, ventende, duvende, som bilen dirrende mellem dag og aften, mellem arbejde og fritid, træspændt, dagligt, for de

Foto: JOHAN MIKKELSEN

I den violette time

mand og deres mønstre og fætre og kusiner og chefer og elskerinder mere utvivlsomme formødelser i tilværelsen, de som jo dog til syvende og sist er det samme. I den violette time er det at være to om det. Lad den sene eftermiddag finde rind på en

tjeneste på passende tidspunkter, måske nu og da låne en tudse eller to af hinanden. Ikke at man skal undervurdere den slags - *what ever gets you through the night* - men der er, lig: bør være, ikke så lidt mere i det. Venskaber betyder at dele, at udveksle, at blande universer, ikke så forbandet distancerende langt fra parforholdets krav. Ikke at man, som romantiske tidligere spejdere i for længst guldne drengébøger, blander blod, men at man blander bevidsthed. Sagt på en anderledes kontant måde: Synd for den, der ikke kl. 16.00 har én at ringe til og spørge om det ikke netop lige er dagen og timen for at dele to glas fadøl og et par timer af tidens uendelige univers.

Naturligvis: Det behøver på ingen måde at være indrammet så konkret, at være så arrangeret, dette intime eftermiddags-møde; det må gerne, hellere end gerne, være tilfældigt. Jeg husker stadig med fryd (og hvad andet kan man måle sine forbigangne oplevelser med?) en sen eftermiddag sidste sommer, da jeg - daskende ned ad Vesterbrogade uden specielt formål, luffer øjne og øren, daiffende langs med caféer og butikker med spredte, koncentrerede blikke på antikvarierne (der er en særlig magt ved sådan en gammel bog, der pludselig ligesom springer tre-dimensionelt frem fra et vindue og lokker med løfter for en ganske anden aften end måske ellers planlagt, improvisationen level) - da jeg så, af alle mennesker, tilfældigt mødte min søster, også hun uden arve, uden mål, uden deadline.

På har ramt den sådan på kornet, og det var, er, også derfor jeg ud over at kalde T. S. Eliot en stor og dyb oplevelse tillige farver ham farlig. Det er en kompliment, end-ruén. Men måske en af de tyvdi-

Ser man, ligesom der er visse retter der skal spises nu, med det samme, så være de er færdige, hvis man vil have maksimal udnyttelse, lig optimal nydelse, af dem, mens andre godt kan vente en ti-mes tid eller halvanden og genop-værnes uden skade, på samme måde er det med bøger. Hvert fald visse bøger. Tilspisdet: Hvis man ikke har læst f. eks. "De Tre Muk-sketter", "Skatteøen" eller "Ivan-hoe", inden man er fyldt fortæn, får man dem næppe nogen sinde læst, eller det vil slet og ret ikke være nogen god idé overhovedet at læse dem.

Hvis man omvendt, som forhåb-ningsfuldt ungt menneske og (for-håbentlig, formodentlig) lyriker i tidligt-spindende udviking læser f. eks. T. S. Eliot som 17-årig, løber man den modsatte risiko: Man bli-ver for gammel for hurtigt og kun-stigt - på dog kun én af mange må-der. Det er ikke Eliot's fejl, natu-r-ligvis; men han kan og kom (ikke blot for underregnet) til at bety-de et par års forskning med at vandre rundt i de labyrintiske cirkler i Ødemarken, med al sin lamrende lærdom, sin poetiske præcision, sin kyniske kunnen og sin tekniske titkamps-triumf. Sa-dan er det bare med *treud-setters*, som man siger i dag. Gud ved hvad Camus og Sartre har kostet den anden generations prosa-skri-benter af hen til den eksistential-stiske kommode og te'bows igen? Godt man dog slap for den feber-infektion!

Og hvad har så - spørger De, med fuld ret - alt dette med tids-punktet kl. 16.00-18.00 at gøre?

Blot dette, at det er en lille medi-tation, og den violette time har al-tid forekommet mig, som den art helle den er, midt i en for mig (som for snart sagt alle andre) forjaget tilværelse, at være ideel til netop det - stillfærdig meditation.

Vorherre til hest, jeg er da godt klar over - jeg er nok nærsy-net, men ikke blind - at det er netop det tidspunkt, som den art samfundet kalder Myldretiden, det tidspunkt da alskens opdrive-lig stress opbejder sig, da ethvert vejnær sin statistiske maksi-mal-belastning, da Gud og hver-

de og snart er der, der interesserer os alle mest, belønningen for alt vor slid. Er der nogen, der ikke har bemærket, at den sene eftermid-dag i sig selv er et afrodisiakum (elskovsfrømmende middel, red.)? Det er - under den stadig stiftlæn-de forudsætning, at man altså ikke befinder sig i en af myldretidens busser, togkøper eller biler - som om man nu har chancen for at rive, i bogstavelig talt, få en ellers so-ber og nøgtern time ud af daglig-dagen og udnytte den til at blive et rent knitrende erotisk væsen. Det er en zone, der er omkranset af lyst, måske også af en egen kaffe-agtig hemmelighed: Selv et nok så officielt viet, mangedelt agtpepar kan i netop den situation, netop den time, føle at det at krølle lag-nerne sammen er som at snyde sig til noget - i sig selv en lystfremkal-dende fornemmelse.

Love in the Afternoon, som en smuk Jerry Garcia-ballade hedder, er en mættet, fyldende kærlig-hed, som at starte en helt ny affære med den samme partner, man sov med natterne før. Det er som at

Den sidste mohikaner

Portræt

AF FL. CHR. NIELSEN

Dan Turell

Man letter i respekt på hatten, når man hos boghandleren ser tolv kriminalromaner om en navnløse detektiv. Her er intet be-hov for ekstra markedsføring, for opdagelsen er sletnet grundigt ind i dansk bevidsthed, og Omkel Danny-krimierne har vist sig uundværlige i enhver feriekuf-fer.

Sådan har det været, siden Dan Turell i 1981 udgav sin første kri-minalroman om detektiven, hans drømmepige Gitte og Hamtor-veds politinspektør Ehlers. Den hed "Mord i Mørket" og blev til-matiseret. Sidste bind ("Mord i San Francisco") kom i 1990. Hele dusinet var en bedrift og en styv-keprøve, der afslørede, at medie-helten, entertaineren og iscene-

et kildevæld af smil, der venter lige under huden. Også som vok-ser kan man, på f. eks. den måde, opbevare den berusende, prikkende, blomlende, dansende pjække-for-nemmelse, man husker fra barn-dommens skoleliv.

Og, nutidens kvinder er (også) travle væsener, ikke altid fysisk tilgængelige og nærværende, og born er - for én selv som for så mange andre - en vigtig tilstedeværende, for visse voksne viderværdigheder forhold-rende mulighed. Lad os derfor, som det så som oftest bliver (hvil-kejt jo blot, i henhold til en gammel

naturlov, gør undagelse på så me-get mere gyldige, ja måske er deres forudsætning) holde os til det som regel lettere praktisk opnåelige al-ternativ: Meditationen.

Og hvorfor kun for én? Ikke, som vel nok fremgik, fra denne side et ord om den per-sonlige rolige overvejelse over det-te og hint, tankens banen sig vej med den samme partner, man sov med natterne lige så godt er

ved et glas fadøl på en af Vesterb-rogades mange caféer. Der gik - ja, var det tre? tre en halv? hele fire timer? - for vi skilles igen.

Og det var vel at mærke ikke de provverbelle skibe, der, modtes i natten: Min søster og jeg har et nært forhold, tales ved i hvert fald ugentligt. Men omstændighederne - og så, altså, Tidspunktet - det førte til en glæde, en lettelse, en svævende oplyttelse, som stadig huskes, stadig planter smil og Gamle Gartner i Giro 413 i min barndom med så megen ret anbe-faldede alle at gøre.

Det er for mig charmen, tiltræk-ningen, magnetismen ved den sene eftermiddag: Byen er åben, bevidstheden er åben, affænen er stadig i lang række loddende muligheder, og her er så meditat-ionsens helle, hvor enhver har mu-ghed for at blive sin egen Bud-dha under sit selvvalgte piletræ. Buddha'en er en tolerant mand. Et piletræ kan, i hans forstand, være næsten alt muligt andet end et pi-letre.

Og mylderet? Ah, blot et fjernt, svagt distraherende akkom-pagnement, en art byens bolgeskulp - måske endda til og med en art ufrivillig, vilkårlig fi-xérvæske til fremkaldelsen af det foreløbigt levende livs billeder. Som selveste den sene eftermid-dag er også foreløbigheden et af de menneskelige grundtrikar, det er forgesves at bekæmpe.

P. S.: Belært, så det forsårlt noget, af tidligere erfaringer med opfat-telse af skrevet materiale, vil for-fæteren gerne understrege, at han skam i Arbejder (blot på andre tidspunkter af døgnet, men da mindst sine otte daglige timer, søn- og helligdage inkl.) og 2; Ikke med sin snak om eftermiddags-drik en søger at propagandere for den sørgeligt udbredte danske normalsumpede småalkoholisme, der hænger på parkbænke og om-kring offentlige pladser og kæver tilbuds-guldbyttere døgnet rundt. Dette blot for en sikkerheds skyld.

Tidligere artikler i serien: 16. maj: Ib Michael om kl. 6-8. 30. maj: Maria Giacobbe om kl. 8-10. 13. juni: Johannes Møllehave om kl. 10-12. 27. juni: Vagn Lundbye om kl. 12-14. 11. juli: Grete Rouland om kl. 14-16. 25. juli: Jess Ørnbo om kl. 18-20.

Der er for mig charmen, tiltræk-ningen, magnetismen ved den sene eftermiddag: Byen er åben, bevidstheden er åben, affænen er stadig i lang række loddende muligheder, og her er så meditat-ionsens helle, hvor enhver har mu-ghed for at blive sin egen Bud-dha under sit selvvalgte piletræ. Buddha'en er en tolerant mand. Et piletræ kan, i hans forstand, være næsten alt muligt andet end et pi-letre.

Jeg har oprigtigt ondt af det men-eske, der ingen elsker, i be-lydningen partner, har, men næsten mere af det, der er venne-løst. Virkelige venner er noget af det bedste, tilværelsen kan byde én, og synes de for mange sjældne i om løb, skyldes det, beklageligt (ja, tragisk) nok, at de ikke passes og plejes med den omhu, de både kræver og fortjener. For alt for mange menneskelige artsfæller synes venskaber slet og ret at bety-de noget med at gøre hinanden én eller anden overskuelig praktisk